

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΝΙΑΙΕΣ ΤΕΛΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΠΤΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2025-2026
Γ' ΤΑΞΗΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 04 Ιουνίου 2026

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ

ΛΥΣΕΙΣ

Α' ΣΕΙΡΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: 3Γ

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ 90 λεπτά

ΟΙ ΛΥΣΕΙΣ ΑΠΟΤΕΛΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΟΚΤΩ (8) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ**(Μονάδες 30)**

Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με δέκα (10) μονάδες.

A1. Κάθε στοιχείο της Στήλης Α΄ αντιστοιχεί με ένα στοιχείο της Στήλης Β΄. Να γράψετε **στο τετράδιο απαντήσεών σας** τους αριθμούς της Στήλης Α΄ και δίπλα από τον καθένα το γράμμα της Στήλης Β΄ που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

Προσοχή: Στη Στήλη Β΄ περισεύουν δύο (2) στοιχεία.

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
1. Αλέξανδρος Υψηλάντης	α. Ανακαλύψεις
2. Ιωάννης Καποδίστριας	β. «Πολιτική κατευνασμού»
3. Μαγγελάνος	γ. Πρώτος Πρόεδρος Κυπριακής Δημοκρατίας
4. Κυριάκος Μάτσης	δ. Ιερός Λόχος
	ε. Αγωνιστής της Ε.Ο.Κ.Α.
	στ. Κυβερνήτης της Ελλάδας

(4 x 2,5 μον. = 10 μονάδες)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ:

1. δ
2. στ
3. α
4. ε

A2. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή λάθος, γράφοντας **στο τετράδιο απαντήσεών σας** τη λέξη «**σωστό**» ή «**λάθος**», δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση.

- α. Πριν τη Γαλλική Επανάσταση προνόμια στη γαλλική κοινωνία είχε μόνο η τρίτη τάξη.
- β. Ο αγώνας της ΕΟΚΑ το 1955 – 1959 είχε σκοπό την απελευθέρωση της Κύπρου από τους Τούρκους.
- γ. Το Πραξικόπημα της 15ης Ιουλίου 1974 στην Κύπρο, καθοδηγήθηκε από τη Χούντα των Συνταγματαρχών.
- δ. Το Συνέδριο της Βιέννης (1814 – 1815) συγκάλεσαν οι νικητές του Ναπολέοντα.

(4 x 2,5 μον. = 10 μονάδες)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ:

- α. Λάθος
- β. Λάθος
- γ. Σωστό
- δ. Σωστό

A3. Να τοποθετήσετε τα πιο κάτω ιστορικά γεγονότα σε χρονολογική σειρά, **ξεκινώντας από το προγενέστερο/παλαιότερο** και καταλήγοντας στο νεότερο, αριθμώντας τα από το 1 μέχρι το 4. Η απάντησή σας να γραφεί **στο τετράδιο απαντήσεών σας**.

- α. Τα Οκτωβριανά στην Κύπρο
- β. Ίδρυση της Φιλικής Εταιρείας
- γ. Κατάληψη της Βαστίλης
- δ. Συνθήκη του Βουκουρεστίου

(4 x 2,5 μον. = 10 μονάδες)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ:

- α. 4 1. γ
- β. 2 2. β
- γ. 1 ή 3. δ
- δ. 3 4. α

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

(Μονάδες 35)

B1. Να γράψετε σύντομα κατατοπιστικά σημειώματα για τα πιο κάτω, με βάση τα ζητούμενα των παρενθέσεων:

(α) **Κίνημα Φιλελληνισμού** στη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης του 1821
(ένας [1] βασικός εκπρόσωπος, μία [1] μορφή προσφοράς του κινήματος)

(4 μονάδες)

Βασικός εκπρόσωπος:

Λόρδος Μπάιρον

Μορφές προσφοράς: (μία από τις παρακάτω)

1. οικονομική ενίσχυση /¹ χρήματα
2. εφόδια
3. ηθική ενίσχυση / ποικίλες εκδηλώσεις συμπαράστασης
4. προσωπική συμμετοχή στον Αγώνα
5. συμμετοχή στις προσπάθειες συγκρότησης κράτους

¹ Όσα σημεία διαχωρίζονται με κάθετο (/) λειτουργούν ως εναλλακτικές απαντήσεις.

(β) Συνθήκη της Λοζάνης (με το τέλος ποίου πολέμου συνδέεται, δύο (2) πρόνοιες)
(6 μονάδες)

Πόλεμος: Μικρασιατικός Πόλεμος

Πρόνοιες: (δύο από τις παρακάτω)

1. επισημοποιήθηκε η τουρκική κυριαρχία στη Μικρά Ασία και στην Αν. Θράκη.
2. παραχωρήθηκαν στην Τουρκία η Ίμβρος και η Τένεδος.
3. αποφασίστηκε η ανταλλαγή πληθυσμών, [σύμφωνα με την οποία όλοι οι ορθόδοξοι χριστιανοί της Τουρκίας έπρεπε να μετοικήσουν στην Ελλάδα και όλοι οι μουσουλμάνοι της Ελλάδας να ακολουθήσουν τον αντίστροφο δρόμο. Εξαιρέθηκαν το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως και οι Έλληνες της Κωνσταντινούπολης, της Ίμβρου και της Τενέδου, καθώς και οι μουσουλμάνοι της Δ. Θράκης.]²

B2. Σε μία ορθά δομημένη παράγραφο να κατονομάσετε τις Συμφωνίες ίδρυσης της Κυπριακής Δημοκρατίας και να αναφέρετε **δύο [2]** βασικές πρόνοιες του Κυπριακού Συντάγματος του 1960.

(13 μονάδες)

Συμφωνίες ίδρυσης της Κυπριακής Δημοκρατίας:

Συμφωνίες Ζυρίχης – Λονδίνου

Πρόνοιες του Κυπριακού Συντάγματος του 1960: (δύο από τις παρακάτω)

1. Στο υπουργικό συμβούλιο αντιπροσωπεύονταν οι Ελληνοκύπριοι [με ποσοστό 70%] και οι Τουρκοκύπριοι [με 30%].
2. Στην κυβερνητική μηχανή αντιπροσωπεύονταν οι Ελληνοκύπριοι [με ποσοστό 70%] και οι Τουρκοκύπριοι [με 30%].
3. Στη Βουλή των Αντιπρόσωπων αντιπροσωπεύονταν οι Ελληνοκύπριοι [με ποσοστό 70%] και οι Τουρκοκύπριοι [με 30%].
4. Στον κυπριακό στρατό υπήρχε αναλογία Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων [60% με 40%].
5. Στην αστυνομία υπήρχε αναλογία Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων [60% με 40%].
6. Ο Τούρκος αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας είχε το δικαίωμα αρνησικυρίας [veto] σε όλες τις αποφάσεις.

² Όσα σημεία βρίσκονται σε αγκύλες, δηλ. [...], δεν είναι απαραίτητο να περιλαμβάνονται στις απαντήσεις. Νοείται ότι γίνεται αποδεκτή οποιαδήποτε ιστορικά τεκμηριωμένη απάντηση.

7. Για θέματα εκπαίδευσης αρμόδιες ήταν οι δύο Κοινοτικές Συνελεύσεις: η Ελληνική και η Τουρκική Κοινοτική Συνέλευση.
8. Για θέματα θρησκείας αρμόδιες ήταν οι δύο Κοινοτικές Συνελεύσεις: η Ελληνική και η Τουρκική Κοινοτική Συνέλευση.
9. Για θέματα πολιτισμού αρμόδιες ήταν οι δύο Κοινοτικές Συνελεύσεις: η Ελληνική και η Τουρκική Κοινοτική Συνέλευση.
10. Για τα επίσημα έγγραφα της Δημοκρατίας, [όπως τα διαβατήρια και τις ταυτότητες], καθιερώθηκαν τρεις γλώσσες / Αγγλική, Ελληνική, Τουρκική.

Σημείωση: αφαιρείται 1 μονάδα για μη ορθά δομημένη παράγραφο.

B3. Σε δύο ορθά δομημένες παραγράφους να παρουσιάσετε **δύο (2)** βασικά χαρακτηριστικά του κινήματος του Διαφωτισμού. Στη συνέχεια, να αναφέρετε **τρεις (3)** βασικούς εκπροσώπους του και **μία (1)** ιδέα/θεωρία που υποστήριξε ο καθένας από αυτούς ξεχωριστά.

(12 μονάδες)

Χαρακτηριστικά του Διαφωτισμού: (δύο από τα παρακάτω)

1. η απόρριψη κάθε αυθεντίας
2. η κριτική κάθε υφιστάμενης γνώσης
3. η αποδοχή της λογικής ως του μόνου ασφαλούς τρόπου κατανόησης / ερμηνείας του κόσμου
4. η πεποίθηση ότι ο άνθρωπος μπορεί να προοδεύει διαρκώς

Τρεις (3) βασικοί εκπρόσωποι και ένα (1) θέμα με το οποίο ασχολήθηκε ο καθένας από αυτούς ξεχωριστά:

1. Μοντεσκιέ - Διάκριση Εξουσιών
2. Βολταίρος - Ανεξιθρησκεία
3. Ρουσό - Γενική Βούληση
4. Τζον Λοκ - Φυσικά Δικαιώματα

Σημείωση: αφαιρούνται 2 μονάδες για μη ορθά δομημένες παραγράφους.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

(Μονάδες 35)

ΠΡΟΣΟΧΗ:

- Ορθή είναι η απάντηση που τεκμηριώνεται επαρκώς, με βάση στοιχεία από τις πηγές που παρατίθενται, καθώς και από τις ιστορικές σας γνώσεις.

Γ.

ΠΑΡΑΘΕΜΑ I

«Τη ζωή του κοινού στρατιώτη του Δυτικού Μετώπου χαρακτήριζε η καθημερινή πλήξη και ο τρόμος. Οι εβδομάδες διαδέχονταν η μία την άλλη μέσα στα λασπωμένα και γεμάτα σκουλήκια και ψείρες χαρακώματα. Τη μονοτονία των χαρακωμάτων διέκοπτε κάποτε η μάχη, ένας εφιάλτης όπου κυριαρχούσαν το πυροβολικό, τα πολυβόλα, τα συρματοπλέγματα, τα εκρηκτικά βλήματα, τα φλογοβόλα και τα δηλητηριώδη αέρια. Μάχες που δεν κατέληγαν πουθενά σχεδόν καταβρόχιζαν τους άνδρες που πολεμούσαν. Πάνω από 600.000 στρατιώτες σκοτώθηκαν ή τραυματίστηκαν όταν οι Γερμανοί, χωρίς επιτυχία, πολιορκήσαν το γαλλικό οχυρό του Βερντέν [...]».

E. Burns, *Ευρωπαϊκή Ιστορία. Εισαγωγή στην Ιστορία και Πολιτισμό της Νεότερης Ευρώπης*, τ. 2, εκδ. Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1988, σσ. 286-287.

ΠΑΡΑΘΕΜΑ II

«Για τους Γάλλους, Άγγλους ή Γερμανούς πολεμιστές δεν υπήρχε αμφιβολία: ο πόλεμος είχε σκοπό την προστασία των πραγματικών συμφερόντων του έθνους.[...] Οι νέοι φεύγουν για τον πόλεμο σαν σε περιπέτεια, ευτυχείς που αλλάζουν ζωή, που ταξιδεύουν, έχοντας όλοι εκπληρώσει το καθήκον και σίγουροι ότι θα ξαναγυρίσουν σύντομα στεφανωμένοι με τις δάφνες της νίκης. Συνεπώς από το 1914 έως το 1918 ο πόλεμος, χωρίς να δημιουργεί την αίσθηση του εξαναγκασμού, θα απελευθερώσει ζωτική ενέργεια και θα γίνει αποδεκτός με ενθουσιασμό από την πλειοψηφία των ανδρών σε μάχιμη ηλικία.»

Μαρκ Φερό, *Ο πρώτος παγκόσμιος πόλεμος, 1914 - 1918*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1993, σσ. 28-29.

ΠΑΡΑΘΕΜΑ III

15 Μαΐου 1919: Μαζική διαδήλωση μπροστά στο Γερμανικό Κοινοβούλιο (Ράιχσταγκ) εναντίον της Συνθήκης των Βερσαλλιών, λίγο πριν την υπογραφή της (15 Μαΐου 1919)

[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Mass_demonstration_in_front_of_the_Reichstag_a
gainst_the_Treaty_of_Versailles.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Mass_demonstration_in_front_of_the_Reichstag_against_the_Treaty_of_Versailles.jpg) (ημ. ανάκτησης: 18-05-2026)

Αφού μελετήσετε προσεκτικά τα πιο πάνω Παραθέματα (I, II και III) και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα:

α. Με βάση τα Παραθέματα I και II να κατονομάσετε **δύο (2) χώρες** που υπήρξαν αντίπαλες στη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Στη συνέχεια, να περιγράψετε τις συνθήκες ζωής των στρατιωτών στα χαρακώματα κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, τεκμηριώνοντας την περιγραφή σας με **δύο (2) στοιχεία** από το Παράθεμα I.

(12 μονάδες)

Δύο (2) χώρες που υπήρξαν αντίπαλες στη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου από τα Παραθέματα I και II: (ένα ζεύγος χωρών)

1. Αγγλία με Γερμανία

ή

2. Γαλλία με Γερμανία

Οι συνθήκες ζωής των στρατιωτών στα χαρακώματα κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου: Σύντομη περιγραφή της ζωής των στρατιωτών στα χαρακώματα π.χ. άθλιες, δύσκολες, απάνθρωπες κλπ.

Δύο στοιχεία από τα παρακάτω για τεκμηρίωση:

1. [Καθημερινή] πλήξη

2. τρόμος

3. [οι εβδομάδες διαδέχονταν η μία την άλλη μέσα στα] λασπωμένα και γεμάτα σκουλήκια και ψείρες χαρακώματα

4. μάχες [που δεν κατέληγαν πουθενά]

5. κυριαρχούσαν το πυροβολικό και τα πολυβόλα / τα συρματοπλέγματα, τα εκρηκτικά βλήματα / τα φλογοβόλα και τα δηλητηριώδη αέρια

6. κυριαρχία του θανάτου των στρατιωτών και τραυματίες

β. Αφού μελετήσετε το Παράθεμα II, να αναφέρετε **δύο (2) λόγους** για τους οποίους οι νέοι των ευρωπαϊκών χωρών έφευγαν για τον πόλεμο με ενθουσιασμό. Στη συνέχεια, με βάση και τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφέρετε και να εξηγήσετε **δύο (2) αίτια** που οδήγησαν στο ξέσπασμα του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου.

(12 μονάδες)

Λόγοι για τους οποίους οι νέοι των ευρωπαϊκών χωρών έφευγαν για τον πόλεμο με ενθουσιασμό από το Παράθεμα II: (δύο από τα παρακάτω)

1. Πίστευαν ότι ο πόλεμος είχε σκοπό την προστασία των πραγματικών συμφερόντων του έθνους.

2. Έβλεπαν τον πόλεμο σαν σε περιπέτεια.

3. Ήταν ευτυχείς που αλλάζουν ζωή.

4. Ήταν ευτυχείς που ταξιδεύουν.

5. Ένιωθαν ότι είχαν όλοι εκπληρώσει το καθήκον τους.

6. Ήταν σίγουροι ότι θα ξαναγυρίσουν σύντομα.

7. Ήταν σίγουροι ότι θα γυρίσουν νικητές / στεφανωμένοι με τις δάφνες της νίκης.

8. Δεν υπήρχε η αίσθηση του εξαναγκασμού.

Αίτια που οδήγησαν στο ξέσπασμα του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου: (δύο από τα παρακάτω):

1. Ιμπεριαλισμός: πολιτική επέκτασης των βιομηχανικά ανεπτυγμένων κρατών σε βάρος άλλων κρατών.
2. Εθνικισμός: οι λαοί της Ευρώπης δεν ήταν διατεθειμένοι να καταπνίξουν τα εθνικά τους αισθήματα για να διατηρηθεί η ειρήνη.
3. Μιλιταρισμός: υπερτονισμός των στρατιωτικών αξιών και έντονη ανάπτυξη πολεμικής βιομηχανίας.

γ. Να εξηγήσετε με βάση το Παράθεμα III και τις ιστορικές σας γνώσεις πώς συνδέεται η Συνθήκη των Βερσαλλιών με τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Στη συνέχεια, να αναφέρετε **δύο (2) εδαφικές αλλαγές** για τη Γερμανία, που προνοούνται στη Συνθήκη των Βερσαλλιών και που εξηγούν, μεταξύ άλλων, την αντίδραση/διαμαρτυρία του γερμανικού λαού έξω από το Γερμανικό Κοινοβούλιο (Ράιχσταγκ). **(11 μονάδες)**

Σύνδεση της Συνθήκης των Βερσαλλιών με τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο (ένα από τα παρακάτω):

1. Η Συνθήκη των Βερσαλλιών συνδέεται άμεσα με τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, γιατί αποτελεί το βασικό κείμενο που τερμάτισε επίσημα τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.
2. Η Συνθήκη υπογράφηκε το 1919, μετά τη λήξη των εχθροπραξιών [1918], και επισφράγισε επίσημα τη νίκη των Συμμάχων και την ήττα της Γερμανίας στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Αλλαγές συνόρων που προνοούνται στη Συνθήκη των Βερσαλλιών και που εξηγούν, μεταξύ άλλων, την αντίδραση/διαμαρτυρία του γερμανικού λαού (δύο από τις παρακάτω):

Υποχρέωσε τη Γερμανία:

1. να παραχωρήσει εδάφη της [στη Γαλλία (Αλσατία και Λορένη), στο Βέλγιο, στη Δανία και στις νεοσύστατες Πολωνία, Τσεχοσλοβακία και Λιθουανία].
2. να αναγνωρίσει τη Ρηνανία και το Σάαρ ως αποστρατιωτικοποιημένη ζώνη.
3. να εγκαταλείψει τις αποικίες της.
4. να εγκαταλείψει τα εδάφη που είχε κερδίσει από τη Ρωσία [με τη συνθήκη του Μπρεστ-Λιτόφσκ].

ΤΕΛΟΣ ΤΩΝ ΛΥΣΕΩΝ